

S.M./R. 12

FULL MENORQUÍ

Suplement de EL IRIS

ANY II

Ciudadella 26 d'Octubre de 1935

NÚM. 22

Casa y Hospital de S. Antonio Abad de Ciudadela

(Continuación)

XXX

Supresión de esta casa de Ciudadela

En las fechas de que voy hablando, Menorca no tenía aún obispo propio, sino que estaba incorporada a la diócesis de Mallorca, y a esta circunstancia se debió que, para llevar a efecto la notificación oficial de la extinción de la Orden en los dominios españoles a los canónigos y conversos de la casa de Ciudadela, empezara el nuncio citado por encargar esta misión al obispo de Mallorca; éste, a su vez en 22 de agosto de 1791 traspasó dicho encargo a su vicario general y oficial en Menorca, Dr. D. Marcos Olives, Pbro., y este tercer; acabó por subdelegar, para ello, al asesor de su tribunal eclesiástico, Dr. D. José Bojoni. Y para la ocupación de la casa, y sus rentas y efectos, el regente de la real audiencia de Mallorca comisionó, el 3 del mismo agosto, a D. Antonio de Pinedo y Anuncivay, comandante general interino de Menorca, quien sometió la ejecución al Dr. D. Pedro Creus y Ximenes, asesor criminal de esta isla, asesor del real patrimonio, y abogado fiscal del tribunal de la comandancia general.

El día 23 del mes siguiente, dichos Bojoni y Creus se constituyeron en la casa y hospital de San Antonio, entre ocho y nueve de la mañana, acompañados, el uno, de don Agustín Carrió y Ballester, notario, y de don Juan Quintana, secretario y procurador fiscal, respectivamente, del mentado tribunal eclesiástico; y el otro, del escribano don Mateo Orfila y del alguacil don Sebastián Quintana. Leído por el secretario expresado el breve pontificio de extinción a la comunidad antoniana, canónigos y conversos, obedeciendo una indicación de Bojoni, se quitaron inmediatamente del hábito la cruz, o sea la Tau, que llevaban en él como distintivo de la orden a que dejaban de pertenecer. Acto seguido, Creus procedió a inventariar los bienes y rentas que poseía la casa, al propio tiempo que Bojoni formaba una relación de las cargas espirituales que la comunidad venía levantando en virtud de fundaciones.

En aquella fecha, la comunidad se componía de dos

religiosos sacerdotes, que eran el Dr. D. Bartolomé Llambías y D. Antonio Suau, y de cinco conversos, a saber: Fr. Francisco Ramonell, Fr. Pedro Vidal, Fr. Francisco Cardona, Fr. José Orfila y Fr. Pedro Bagur. Unos y otros optaron por permanecer en la casa, en igual forma de comunidad con que venían viviendo.

En su iglesia había fundados 34 aniversarios, 51 misas rezadas, una fiesta solemne en honor de Ntra. Sra. de Lluch con sermón y responsorio, un oficio de difuntos con visperas, un nocturno y laudes solemnes de difuntos con un Miserere rezado, y un oficio con maitines solemnes en la vigilia y día de navidad. La comunidad quedó encargada de continuar el cumplimiento de estas obligaciones, y en atención a que no había en ella más que dos sacerdotes, y ambos eran sexagenarios, se les conmutó la última fundación referida en dos aniversarios y dos responsorios. Dejo de incluir en las fundaciones expresadas, un aniversario que la comunidad, por acuerdo propio, de 17 de junio de 1750, había venido celebrando, el 6 de enero, en sufragio de las almas de D. Gaspar Femenía y Noguera, Pbro., y de Fray Poncio Pastor, religioso lego, «fundadores de dicha Casa», en expresión del mencionado acuerdo.

De las escasas tierras que poseía la casa acabaré de dar noticia en el número siguiente, ampliando los datos que llevo expuestos en los números XVI y XXIV. Las rentas que ella percibía procedían de diferentes gracias y sucesiones, y consistía su totalidad en 106 libras, 14 sueldos y 10 dineros y 7 u 8 cuarteras de trigo. Como los religiosos se quedaron en ella y las rentas eran insuficientes para su subsistencia, se les permitió que siguieran cuestando limosnas como antes.

En esta ocasión dispuso el vicario general que, cuando dejare de haber en la casa religiosos sacerdotes que cuidaren del cumplimiento de las cargas espirituales antedichas, se destinase de las rentas referidas la cantidad de 71 libras, 1 sueldo y 1 dinero para el levantamiento de las mismas; y propuso que, cuando hubiesen desaparecido los religiosos, las rentas restantes, ya que tenían que ser destinadas a otros usos útiles y piadosos, se aplicasen al hospital de la localidad, dada la pobreza de sus recursos.

Los vasos sagrados que, en la misma ocasión, ha-

bia en la iglesia, y fueron trasladados a la iglesia parroquial, eran: «La Vera Cruz guarnecida de plata. —Una caja de plata de los Santos Oleos.—Un virile (viril?) de madera sobredorado con un círculo de plata.—Un Globo de bronce sobredorado con un vaso de plata sobredorado, con su vestidura de damasco floreado con un galoncito de plata viejo alrededor, y sobre, una cruz pequeña de plata dorada»; y además, dos cálices, que quedaron en la misma iglesia, para uso de los dos religiosos sacerdotes.

RAFAEL BOSCH FERRER, Pbro.

(Següerd.)

De re folklòrica

Consells sobre economia

Continuant la replega de refranys menorquins, avui en posarem alguns d'utilitat, ja que tots ells són avisos i sentències que recomanen, en contra de sa vessa i diversions inútils, l'activitat, el treball i la diligència, en totes les nostres coses i negocis, si volem obtenir resultat pràctic i fructuós. No cal dir que molts dels retrans que aquí apuntam poden tenir altres aplicacions també pràctiques i esser encertats avisos de saviesa popular, resultat de l'experiència.

Birco aturat no fa nòlits.

Brau aturat per oli no fa.

De dia va madona i de nits crema s'oli.

Sa fornera xerrava, i es pa se cremava.

Es qui no llaura per as molí, tot l'any du s'arada as coll.

Qui escadella d'altri espera, freda se la menja.

D'aigua parada, molí no en mol.

Si ho saps fer, posa hi ses mans, i no et fiïs de manyans.

Qui no pot segar pot espigolar.

Relotge, gitarra i hortal. són sa ruïna d'un menestral.

Pescador de canya, perd més que no hi guanya.

Menges més del que guanyes, vestirás roba d'aranyes.

Qui sopa de vi, barena d'aigua.

Tant de guanyar esquinxa sa bossa.

Es negoci de Na Peix Frit, qui ho venia a quatre i ho pagava a sis.

Moltes candeletes, fan un ciri gros.

De gota en gota, s'umpla sa bota.

No diguis blat que no estigui dins es sac.

Sa feina en diumenge, el diable se la menja.

JOAN ROSSELLÓ, Pore.

Secció literària

El Paradís perdut

Sola es passetja idíl.lica parella

Que és la llavor de l'humana llinatge;

Dels mansos animals rep l'homenatge

Dins encantat jardí, tot meravella.

La terra, en ses primícies, com poncella,

Just an el sol se bada; i l'oratge

Passa suau; mormolant l'aigua ratja;

Temptació ses urpes aparella.

Menja l'home, atrevit, privada fruita

I veu, tot d'una, que la gràcia és fuita

Per ell, amic de Déu fins aquella hora:

Per la culpa subjecta a servitud,

La pobre humanitat encara plora

Cercant el bé del paradís perdut.

ROSA GORNÉS ALOY.

Leyendas menorquinas

La doncella de Tudons

La corteza del muérdago sagrado mandó al elegíaco azul unas culebrinas de humo. Heso debió sonreír con halago, mientras el anciano druida, de apacible mirada y rizada barba, abandonaba el dolmén de los sacrificios, escoltado por las bendiciones de los individuos de la tribu, que se prosternaba en muda y fervorosa adoración.

Por las veredas, lanzadas como manojo de rayos a las fauces abiertas del horizonte, se diluyeron riachuelos humanos. Por el cielo rodaron las candidas nubes, como corderillos celestiales. Vellones de encaje, prendidos en el oro viejo del sol.

La tarde bebía a chorro las luces inciertas del Poniente y aún la bella Henory, la más agraciada doncella de la tribu de Tudons, la que envidiaba el sol al tostar su piel morena y cuyos ojos robaron sus claridades a la más brillante estrella del firmamento la que despertaba el amor en todos los corazones, per-

manecía sola junto al altar sagrado, triste su rostro esplendoroso, melancólica como el día que se arrojaba a la sima de su dolor. Heso no había correspondido a sus continuas súplicas; no logró resolver el apurado conflicto en que Henory se agitaba; más cruel, más terrible le agujoneaba la incertidumbre. El resplandor celeste enrojecía sus vedijas paulatinamente.

De pronto se quebró el silencio. La joven levantó sus magníficos ojos y buscó la causa del rumor. Eran Albinic y Armel, los dos mozos más valientes de la tribu, los más gallardos y simpáticos, aquellos que donde ponían el ojo daban con la piedra; de brazos féreos y ágiles, a un tiempo mismo, honraban su nombre de hunderos, pues sólo ellos eran capaces de sorprender en su vuelo la vida de la golondrina. Fueron ambos buenos amigos, cordiales y afectuosos, sintiéndose hermanos en el desamparo de su soledad y su pobreza; pero, luego, el amor a Henory cavó un foso de rencores entre sus afectos primitivos y alimentó el gusano de la malquierecia. Por esto les había convocado la hermosa doncella, al pie de la mesa de los sacrificios, en la seguridad de que los dioses iluminarían su mente ante la perplejidad e indecisión que le devoraba por no determinarse claramente el anhelo de su corazón.

Llegaban los dos mozos con la ansiedad más viva, colmada la copa de sus ilusiones y esperanzas, y en el semblante transparentaban la ruda batalla que libraban sus encontrados sentimientos en el fondo insondable de su alma. Hablaron ambos con palabras rotundas, firmes, cuyo rústico acento mal velaba una amargura absurda de cariños y de odios. Necesitaban una resolución. Puesto que uno de los dos había de ser el elegido, escójalos la bella en buena hora para disfrutar de la dicha; entre tanto el otro sufrirá su desgracia en las lejanas regiones, bajo la égida de Tentates.

En la sombra espesa lució un rayo postrero de luz. Hablaba Henory con indeciso acento. Su voz sonaba dulcemente en el aire encalmado.

—Mis buenos amigos, no quisiera destruir vuestra felicidad. La habéis puesto, desgraciadamente, en algo inconsistente y frágil, pero que sólo uno de los dos logrará poseer. Mi corazón se niega a resolver, pues su inclinación sería vuestro perpetuo infortunio. Más, puesto que vosotros a pesar de todo, así lo queréis, he imaginado un medio para que ninguno pueda dolerse de mi decisión. Mi amor he de concederle a aquel que primero concluya una obra digna de nuestra tribu.

Se fué el rayo postrero y en las frentes de los mozos las púrpuras del ocaso labraron, a incandescencia, unas severas arrugas.

—Yo levantaré un monumento que, al asombrar a los siglos venideros, perpetúe el nombre de nuestra raza. El custodiara tu cuerpo, Henory—dijo Armel.

—En las entrañas de la tierra—exclamó Albinic—buscaré el manantial oculto que sacie la sed de tus labios de rosa.

Esbozó Henory una suave sonrisa y se esclareció el crepúsculo con la diestra aparición de unas lindas estrellas.

—Admirables me parecen vuestros proyectos; halagan mi deseo de comodidad y mi amor propio. Id, pues, y que los dioses os sean propicios. El que primero concluya, venga a buscarme.

Se levantó. Con un adiós, emprendió el camino de la cueva de los druidas, en el sagrado bosque de las encinas. Sus labios florecieron con la maravilla de una canción.

Con el nuevo día iniciaron los enamorados mancebos los duros trabajos que se habían impuesto para conseguir el amor de Henory. Armel amontonaba piedras gigantescas para fabricar un monumento a modo de nave invertida. Albinic perforaba el terreno deseoso de hallar prontamente el agua que apetecía.

Trabajaron uno y otro día con paciencia y esfuerzo, y en tanto Albinic iba ahondando rápidamente, Armel veía perfilarse las finas líneas de su nave. Un vértigo de dinamismo redoblaba el trabajo de los dos hombres. La tribu seguía con avidez su labor y no ocultaba su parecer de que Armel saldría triunfante.

Este no dudaba de conseguir la felicidad con que Henory había de premiar su amor y su ingenio. En cada uno de sus viajes, cuando cargado con una nueva piedra se dirigía a su nave, pasaba junto al pozo en que trabajaba su rival y le preguntaba por los avances de su obra. La voz desesperanzada, que surgía hialina del negro tubo, alentaba el entusiasmo de Armel, el cual saboreaba, por anticipado, su triunfo.

Y llegó el momento feliz de terminarla. Loco de alegría llevaba Armel la última piedra de su nave. Al cruzar cerca del pozo moduló, con tonillo burlón, la acostumbrada pregunta. Unos gritos de triunfo hirieron sus oídos. Albinic acababa de lograr su ambición, pues el agua manaba fresca y cristalina en las entrañas de su pozo.

Armel se sintió derrotado; vió perdido para siempre su amor, su dicha. Una llamarada de salvajes celos envolviólo furiosamente, y en un arrebato arrojó al fondo del pozo la piedra con que iba cargado. Más, enseguida, horrorizado de su propia acción, huyó por los campos lanzando alaridos.

Nada más se supo en la tribu de Tudons de los dos infortunados rivales. La nave restó sin terminar y el pozo guarda aún el secreto del triste fin de aquella titánica emulación. Pero las personas que recorren aquellos parajes, situados a unos pocos kilómetros de Ciudadela, en las noches medrosas y agoreras de invierno, afirman que del pozo surgen espantables voces que reclaman socorro y que se confunden con las

de perdón que suplica Armel corriendo alocadamente con los vientos huracanados y apocalípticos que devastan nuestra isla.

En cuanto a la bella Henory, se marchitó como se marchitan las flores.

ANDRÉS CASASNOVAS.

Els Gremis de Ciutadella

(Continuació)

Nombre i orde de precedència

Vuit foren els principals Gremis de Ciutadella, alguns dels quals contenien a dintre seu petites seccions formades per oficis menys importants, però relacionats d'alguna manera amb el principal que donava nom al Gremi.

L'orde de precedència era el següent: Bracers, mariners, ferrers, paraires, teixidors, sastres, fusters i sabaters, i per cert que aquest orde era rigorosíssim i fou motiu de molts plets i discussions entre els que se creien en deure de vetlar per l'honor del seu Gremi. Perquè els nostres lectors se donin compte de l'interès que posaven en aquest assumpte, recordarem un cèlebre plet tingut entre els bracers i els mariners, plet que va durar molts d'anys i que a la fi sembla que va ésser favorable als bracers, cosa que determinà que els mariners no assistiguessin més que a la processó de la seua Patrona, la Mare de Déu d'Agost, a la qual per altra part deixaren d'assistir els bracers.

En 22 d'agost de l'any 1790, en vista de que els ànims se calentaven i augmentaven les dissensions amb els mariners, el Gremi de bracers acudí al tribunal de la Cúria Eclesiàstica perquè resolgués si «el panó de los pagessos devía precehir en el de los mariners», nomenant el clavari Joan Femenias per entaular el plet, com així ho va fer.

Després de moltes discussions, diu la tradició que el Vicari General va fallar que «derrera del ferrers, anassen junts. lo un al costat de l'altre, el penó dels mariners y el dels brassers, i que derrera de dits penons, anassen los mariners y després los bracers». No se varen conformar els bracers amb la sentència del Vicari General i van apel·lar a la Reial Audiència de Mallorca, donant al referit clavari Joan Fedelich plens poders a l'afecte. Però en 26 d'agost de 1792, se va comunicar al Gremi que «en Mallorca se havia feta sentensia sobre del penó, confirmant la sentensia feta per el M. I. Sr. Vicari General de Menorca».

En 21 de gener de 1816, el clavari Antoni Bosch, va comunicar al Gremi «que el patró Jaume Sagraeras, Majordom dels mariners, li havia intimat ab orde del Vicari General, que a las processons anassen los pagessos ab los ciris devant d'ells», i en vista de açò i «siguent aquest un dret que te el nostru gremi desde temps inmemoral», se va resoldre reprendre l'antic plet, plet que queda novament aturat per una prohibició del Bisbe Creus feta el 6 d'agost d'aquell mateix any. Açò no obstant, i a pesar d'altra prohibició del Bisbe Ceruelo, en abril de 1826 se va renová tan debatuda qüestió que va acabar amb la desunió i discòrdia entre els dos Gremis.

Són curioses les raons que donaven els dos Gremis per sostenir la seua preeminència. Deien els bracers que la seua professió és la més necessària de totes, puix que proveeix a la societat dels elements més indispensables per la vida; i a açò contestaven els mariners que sense ells no hi hauria habitants a Menorca i per tant tampoc bracers. Replicaven els bracers dient que entre els fruits de la terra que ells cultiven s'hi troben els arbres sense els quals no existiria la llenya per construir els barcos, i sense barcos, no haurien ells, els mariners, pogut venir a Menorca. L'orde lògic, continuaven dient els bracers, és el que està establert, açò es: «los primers son los bracers, per suministrar son art alló que es de primera absoluta necessitat pera la vida del individu; seguexen los mariners, per ésser ells del tot necessaris pera el comerç que fonch lo qui motivá que Menorca se poblás, i vé a ésser com una segona vida del menorquí; venen després los ferrers, per ésser son art quasi indispensable per tots los arts, inclús lo art de brasser; seguexen los pelayres, tixidors y sastres, en atenció a que el vestit y tapades de roba poch falta pera poderse dir del tot necessaris; després venen los fosters, trencadors y picapedrers, per atendre sos arts a proporcionar comoditats absolutes; y per últim venen los sabaters que son los menos necessaris, com ho prova el fet de ser moltíssims en el mon los qui valen descalços o sense sebates». Per aquest estil continuaven les raons de uns i altres, certament enginyoses en mig de la seua senzillesa, raons que, com hem indicat, no bastaven per dirimir el plet amistosament.

I basti açò per demostrar l'interès que tenien els nostros Gremis en conservar el tradicional orde de precedència.

En el pròxim escrit començarem, si Déu vol, a parlar de cada un dels Gremis en particular.

J. BOSCH, Per

Ciutadella—Octubre—1935.

FULL MENORQUÍ

R.: 21.584

LEON MENORQUE

8131241

M. Barber Barceló

FULL MENORQUÍ

Índex Sistemàtic (1934-1936)

Maó
1981

En aparèixer el FULL MENORQUÍ, la PÀGINA MENORQUINA, suplement del diari EL BIEN PUBLICO, ja portava set anys a la palestra periodística, amb la seva metòdica aparició quinzenal i el seu tiratge de 1.400 exemplars. Aquesta constància, s'anava convertint en una tasca silenciosa, tenaç, la qual cada quinzena es traduïa en una injecció massiva d'espiritualitat menorquina per a tots els indígenes. I dic tots perquè, degut al seu gran tiratge, sol quedaven al marge de la seva aparició aquells que s'ho proposaven expresament. Aquesta política equivalgué a set anys d'ensenyament en la inculcació d'un sentiment que conglutinava els illencs sense distinció de classes ni d'idees, la qual, forçosament havia de donar els seus fruits. L'esmentada publicació tenia un denominador comú: Menorca; i se li apreciava un tema preferent: Maó. Cert que això és degut als esdeveniments històrics que es desenvoluparen en aquesta ciutat. La publicació acabà essent tot un exemple.

Paral·lelament al seu desenvolupament i, ben segur, per la seva influència, s'havia format a Ciutadella un triumvirat d'amics que aglutinava ja el, en aquell temps, seminarista, en Josep Salord Farnés, qui més tard, s'havia de convertir en el prestigiós historiador i filòleg, el recordat P. Salord Farnés. Al seu entorn s'aplegaren en Josep Pons Lluch, actualment Arxiver Municipal i prestigiós folklorista, i en Jaume Faner Juaneda, entusiasta menorquinista, el qual encaminà la seva vida cap al comerç i la indústria, sense que aquesta activitat obstaculitzàs els seus primers intents literaris en el FULL MENORQUÍ. Aplegats els tres joves amics els diumenges i dies festers en el Centre de la Unió d'A. Alumnes Salesians o bé en el domicili particular de qualcún d'ells, l'amor a Menorca i a Ciutadella, la seva ciutat nadiua, era el tema bàsic de totes les seves converses, per això no ens ha de sorprendre que la seva formació espiritual i intel·lectual els portàs a acaronar la idea de crear una nova publicació destinada especialment a estudis locals ciutadellencs. La REVISTA de MENORCA i la ja esmentada PÀGINA MENORQUINA, resultarien per a ells, dos bons cimbells a emular. Però, malauradament per portar-ho a terme, els escassejava diners i anys, i això volia dir manca d'experiència i de recursos econòmics, mal que, sortosament no els faltà l'entusiasme. Decidits malgrat tot, a posar en pràctica la seva idea, i gràcies a la seva juvenesa, sols necessitaren aquest darrer factor per seguir endavant i decidiren prosseguir l'exemple de la PÀGINA MENORQUINA, per considerar-lo el més escaient als seus objectius, per

això recorregueren al seu diari local EL IRIS amb la pretensió d'aconseguir d'aquella adreça la mateixa concessió obtinguda per la PÀGINA MENORQUINA. La direcció d'El IRIS acollí amb benevolència el seu projecte, però, per desenrotllar-lo, els imposà dues condicions: la venda d'un determinat nombre d'exemplars al marge de les subscripcions al diari, i cuidar-se de recaptar les col.laboracions necessàries per a fer-lo possible.

Els tres amics acceptaren amb entusiasme i si es van comprometre amb tanta rapidesa, fou degut, precisament, a la seva manca d'experiència, car l'esmentada determinació, originà la naixença del FULL MENORQUÍ, com a suplement del periòdic EL IRIS, que avui ens ocupa. Una obra en aquestes condicions, únicament era possible portar-la a terme, amb gent jove i entusiasta. Si els interessats haguessin estat més madurs, de segur que ho haguessin reflexionat un poc més, i probablement qui escriu aquestes línies no es trobaria ara redactant aquestes quartilles sobre la seva gènesi, i molt menys l'ÍNDIX de la publicació.

En acceptar, inconscientment carregaren damunt llurs espatlles una tasca molt feixuga, principalment el senyor Salord, el qual des de llavors, s'encarregà de redactar els editorials, corregir els treballs en tot el que fés referència a l'ortografia, si es trobaven redactats en la llengua nadiua, i així es preparà en l'especialitat, en la qual més tard destacaria, i també les proves d'impresió ja que els seus estudis eclesiàstics no li permetien una major dedicació. Els seus dos companys col.laboraren en tot el que podien, bàsicament en la recerca de col.laboradors i en la desplaent tasca de col·locar els exemplars. El primer nombre aparegué el 16 de gener de 1934, i s'extingí el 30 de juny de 1936, quan ja era a la premsa el nombre del juliol següent. Per tant, generaren 30 nombres ja que eren mensuals, amb un total general de 124 pàgines. Tipogràficament s'imprimia a l'impresaria Massanet, d'aquella localitat, a dues columnes, i amidava 23,5 x 30 cms.

Ciutadella, ciutat levítica, oferí, al principi, una plèiade de col.laboradors que vestien o aspiraven a vestir sotana: els reverends Bosch Anglada (Josep), Bosch Ferrer, Roselló Villalonga, i altres, en aquell moment en període de formació sacerdotal. No puc deixar de remarcar l'atracció sofrida pel folklore en la majoria dels esmentats senyors i més encara l'amor a la llengua nadiua, la qual cultivaven, estudiaven i escrivien amb força estima.

Cal admetre que el triumvirat va actuar molt encertadament en la tasca de cercar-se col.laboradors per a la seva obra i també en el fet de complementar el quadre ja assenyalat amb altres signatures seglars: la del prestigiós Cronista de la ciutat, en Josep Cavaller Piris, la del Mestre Nacional, n'Andreu Bosch Anglada i la dels literats n'Andreu Casasnovas Marqués i na Rosa Gornés Aloy.

No els bastaria amb els esmentats intel·lectuals i per donar major insularitat a la publicació, procuraren atreure's col.laboradors en altres indrets de l'illa. Així hi trobam la participació d'en Llorenç Lafuente Vanrell i en Jaume Vidal Villalonga, de Maó, i l'insubstituïble folklorista n'Antoni Orfila Pons, Pvre. —FILA-OR—, de Sant Lluís.

Al FULL que ara ens ocupa, i un cop vista la seva preparació i excel·lent orientació, no li restava res més que continuar apareixent per assolir un cert prestigi i deixar, per aquest fi, girar els fulls del calendari de la seva vida, per tal com els seus progenitors els sobrava fe i entusiasme per seguir esbrollant-li el camí i fer-li la vida fàcil. Però el destí, aquest fat versàtil i picaresc, li tindria destinat un altre fi, puix que, poc temps després, el féu coincidir amb la nostra fatídica guerra civil, la qual enfosà l'afable i estimada publicació, aconseguida amb tant d'esforç i dissortadament acabà també amb la vida d'algun dels seus col·laboradors, i aquest fet impossibilità la seva reaparició un cop tornà la pau.

Per desenvolupar l'actual estudi he emprat la col·lecció propietat d'en Jaume Faner Juaneda qui, alhora, ha accedit a aclarir-me la majoria de les sigles i inicials darrera les quals, s'amagaven uns quants col·laboradors, i m'ha assabentat, també, de la petita història de la publicació. Des d'aquí agraeisc cordialment a l'esmentat senyor la seva ajuda desinteressada.

Des del meu punt de mira particular, el present ÍNDEX significa una altra fita assolida en la meva preocupació per aplegar materials per, així amillorar i facilitar l'estudi de Menorca. Esper tenir amb ell el mateix èxit aconseguit amb les meves anteriors publicacions similars, i confii que aquesta serà adquirida amb més d'interès, especialment per totes aquelles persones que no posseeixin la col·lecció del FULL MENORQUÍ, puix que, amb ell a les mans, almenys sabran si s'han de molestar o no a localitzar-lo, segons siguin els seus projectes.

L'ÍNDEX de FULL MENORQUÍ, clou la meva excursió pel camp de la premsa periòdica menorquinista, la qual vaig iniciar amb el de REVISTA de MENORCA i, a través del de PÀGINA MENORQUINA, arribí al que avui pos a l'abast del lector interessat.

Maó, agost de 1.975.

Traducció al català: Maria Dolors Garcia Sarret.

ÍNDIX D'AUTORS

A

1. ADICION
_____ a un reciente trabajo histórico.
1936, 30/5.

B

- BELLISSIMO. Domenico,
Vegi's núm. 90.
2. BENITEZ LEON, Aberlado.
Un centenario digno de recuerdo.
1935, 26/3.
 3. BOSCH ANGLADA, Andrés.
Carretera menorquina (Poesía).
1934, 16/1.
 4. _____.
Ensayo de vulgarización. Monumentos megalíticos de Menorca I.
Ideas generales.
1934, 21/4.
 5. _____.
Una estación megalítica menorquina. La taula de Torrauba.
1934, 19/5, 2 dibujos.
 6. _____.
El Llibre Vermell. (Poesía).
1934, 7/7.
 7. _____.
De la historia de Alayor. El terremoto de 1654.
1935, 15/6.

8. _____.
Notas a cerca de un libro interesante. (Bibliografía).
 1936, 25/1.
9. BOSCH /ANGLADA/, Prevere. Josep,
Els Gremis de Ciutadella.
 1934, 19/5, 16/6, 15/9, 15/12.
 1935, 16/2, 27/4, 18/5, 15/6, 24/7, 24/8, 21/9, 26/10, 23/11, 20/12.
 1936, 25/1, 29/2, 27/4, 30/6.
10. _____.
La vinguda dels moros.
 1934, 7/7.
11. BOSCH FERRER, Pbro. Rafael,
Conventos de Mercedarios en Menorca. I-II.
 1934, 16/1, 17/2.
12. _____.
Dos recién beatificados que estuvieron en Menorca.
 1934, 17/3.
13. _____.
Colectas para el Santo Cristo de Ciudadela.
 1934, 16/6.
14. _____.
Casa y Hospital de San Antonio Abad de Ciudadela.
 1934, 18/8, 15/9, 20/10, 17/11, 15/12, 1 Fotografía.
 1935, 19/1, 1 fotografía; 16/2, 26/3, 27/4, 18/5, 15/6, 24/7, 24/8,
 21/9, 26/10, 23/11, 20/12.
 1936, 25/1, 29/2.
15. _____.
La cura de almas en el primer Arrabal de San Felipe.
 1936, 30/3.
16. _____.
Notes bibliografiques. Contribución al estudio histórico del sitio y saqueo de Mahón por Barbarroja, en 1535, de _____
 1934, 17/11.

C

- CASASNOVAS /ANGLADA/. Miguel,
Vegi's núm. 69.
17. CASASNOVAS MARQUES, Andrés,
Notas para un romance de Alfonso Tercero.
1934, 18/8.
18. _____
Leyendas menorquinas. La doncella d'es Tudons.
1935, 26/10.
19. CAVALLER PIRIS, José.
Usos i costums. La queda. (De la "Historia de Ciudadela" aún inédita).
1934, 17/2.
20. _____
Otro hecho memorable de Ciudadela (1461-1462)
1934, 21/4.
21. _____
El Museo Municipal de Ciudadela.
1935, 18/5.
22. _____
Triste centenario. (19 agosto 1835 - 19 agosto 1935).
1935, 24/8.
23. _____
... Sa Nau d'es Tudons...
1935, 23/11.
Vegi's núm. 33.
24. COBLES.
_____ **de l'Apostol Sant Bartomeu.** De re Folklorica.
1934, 18/8.
25. COBLES.

- _____ **de l'Apostol Sant Pere.**
1935, 15/6.
26. COBLES.
_____ **de Sant Chistobal Màrtir.**
1935, 24/8.
27. COBLES.
_____ **del glorios Sant Joan Baptista.**
1934, 16/6.
28. COBLES.
_____ **en honor del Màrtir Sant Sebastià, Advocat de la pesta.** De re
folklorica.
1934, 15/12.
29. CODOLADA
_____. De re folklorica.
1934, 21/4.
30. CURIA ECLESIASTICA DE MENORCA.
Cuadros de estadísticas. Copia de N. N.
1936, 30/6.

D

31. DERVENN, Claude.
Cómo escriben de Menorca los franceses. Trad. de Efemece.
1936, 25/1, 29/2, 30/3, 27/4, 30/5, 30/6.
32. DISSET
_____ **de gener.**
1935, 19/1.
33. /DOCUMENT/
(Sobre la jornada del 9 de julio de 1558. Recuperat pel Cronista de
Ciutadella D. Josep Cavaller Piris).
1934, 7/7.

E

EFEMECE

Vegi's: núm. 31.

34. EFEMERIDES

_____ (De un Cronicón escrito por un sacerdote mahonés entresacamos las siguientes notas).

1936, 29/2.

35. ESTEVA SANCHO, P.

Pageseta menorquina. (Poesía).

1934, 19/5.

F

36. FANER /JUANEDA/, Jaume.

Sa Piràmide d'es Born.

1934, 7/7.

37. _____

Tabac de pota.

1935, 26/3.

38. FERRER, Gervasi.

Tres ànimes dins un cos. (Poesía).

1936, 30/3.

39. FERRER /GINART/, Andreu.

El barranc d'Al gendar. (Poesía).

1936, 27/4.

40. FESTES

Les principals _____ de l'any exceptat les qui son movibles. (Poesía).
1934, 19/5.
FILA-OR.
Vegi's: núm. 73.

41. FOLKLORICA

De re _____, per J. G. (Poesía).
1934, 20/10.

G

42. GENER /CAMPINS/, Pbro. Jaume.

Notes sobre l'estat en què quedà Ciutadella després de la invasió turquesca.

1934, 7/7.

43. _____.

La producció literaria de Quadrado.

1935, 18/5.

44. _____.

Leyendo a Benejam.

1935, 24/7.

45. _____.

Los honderos baleares.

1935, 21/9.

46. _____.

Angel Ruiz y Pablo. (1865-1927).

1935, 23/11.

1936, 29/2, 30/5.

47. GEORGICA

_____ **tardoral.** (Poesía).

1936, 30/6.

48. GOIGS

- _____ a **Nostra Senyora del Roser**. De re folklorica.
1934, 15/9.
49. GOIGS
_____ de **Santa Escolàstica**.
1935, 16/2.
50. GOIGS
_____ del glorios **Evangelista Sant Marc**.
1935, 27/4.
51. GOIGS
De re folklòrica. _____ que el poble de **Fornells de Menorca**, canta a
Iloa del poderós Sant Antoni Abat.
1935, 19/1.
52. GORNES ALOY, Rosa.
L'Eura. (Poesía).
1934, 16/1.
53. _____
Arts i oficis. De calzado. El oficio de antaño y la industria de hoy.
1934, 17/2.
54. _____
Hora baixa. (Poesía).
1934, 21/4.
55. _____
Exemplaritat.
1934, 7/7.
56. _____
Menorca per la Creu. (Poesía).
1935, 19/1.
57. _____
Sobre unos vestigios /romanos/.
1935, 27/4.
58. _____
Noticies menudes.
1935, 21/9.
59. _____
Oh Sol...! (Poesía).
1935, 21/9.

60. _____
El Paradís perdut. (Poesía).
1935, 26/10.
61. GOZOS
_____ **en honor de la Preciosísima Sangre de Ntr. S. Jesucristo.**
1935, 21/9.

H

62. HERNANDEZ /SASTRE/, Pere.
De Ciutadella a Turquía.
1934, 7/7.

J

J. G.
Vegi's: núm. 41.
J. R.
Vegi's: núm. 91.

L

63. LAFON, Mary.
(Pensament sobre l'idioma).
1935, 15/6.
64. LAFUENTE VANRELL, LORENZO.
De re folklòrica. Com nexen ses cançons. (Capitol del llibre en pre-
paració "Arròs de la terra").
1934, 17/3.

65. _____
La gesta gloriosa del Alonso III.
1935, 19/1.
66. LIBRO
Un _____ sobre Menorca. /De Rafael Bosch, Pbro./
1934, 16/6.

M

67. MALLORCA
_____ **y Menorca.** (Reproduit de "La Nación").
1934, 21/4.
MARTI CAMPS, Fernando.
Vegi's: núm. 31.
68. MESQUIDA CAVALLER, Antoni.
Arts i oficis. En Nicolau d'es Born i un llibre.
1934, 17/3.
69. MONBEIG, Pere.
La revolució econòmica de Mallorca i Menorca en el segle XVIII.
Trad. de Miguel Casanovas.
1935, 20/12.
1936, 30/3, 27/4.
70. MOLL /CASASNOVAS/, Francesc de B.
/Nota sobre la llengua catalana/.
1935, 15/6.
71. /MOLL CASASNOVAS, Francesc de B./
Honrosa distinció a un ciutadallenc.
1935, 24/8.

N

N. N.

Vegi's: núm. 30.

72. HISTORIQVES

Notes _____. Preses d'un breviari franciscà.
1934, 20/10.

O

73. ORFILA PONS, Antonio.

Or vei i mel vea.

1934, 17/3, 20/10.

74. _____.

Or vei i mel vea. Bones i santes costums. De los morts. Donar es guarda mes.

1934, 17/11.

75. _____.

Or vei i mel vea. Per Nadal: Cada ovella en es seu corral. Costums de Nadal des meu poble.

1934, 15/12.

76. _____.

Or vei i mel vea. Ses cases.

1935, 16/2.

77. _____.

Or vei i mel vea. Costums del meu poble. "Anar a besar es peus en el Bon Jesus".

1935, 27/4.

P

78. PACIA, Sant.
Pensament. /Sobre idiomes/.
1935, 15/6.
79. PUEBLOS
_____ **y fechas**, por X.
1934, 7/7.

Q

80. QUADRADO /NETTO/, José M^a.
Lo darrer Rei de Mallorca. Romanç.
1934, 17/11, 15/12.
81. /QUADRADO NETTO, José M^a/.
A cadascú lo que es seu.
1935, 20/12.

R

- R.
Vegi's: núm. 91.
82. REDACCIO "FULL MENORQUI"
Menorquins.
1934, 16/1.

83. _____
Contestación.
 1934, 17/2.
84. _____
Advertencies.
 1934, 17/2.
85. _____
/Nota sobre l'Any de la Desgracia/. 1 dibuix.
 1934, 7/7.
86. _____
Advertencia.
 1934, 17/11.
87. _____
Fa un any.
 1935, 19/1.
88. REFRANYS.
 _____ menorquins.
 1934, 16/1.
89. REFRANYS.
 _____ menorquins.
 1934, 17/3.
90. RIERA /SANS/. Gumersind,
La nau Pirata. (Musicada por D.Bellissimo).
 1934, 15/9.
91. ROSSELLO /VILLALONGA/, Joan.
De re folklòrica.
 1934, 16/1.
92. _____
Escorcolls històrics, per R.
 1934, 19/5.
93. _____
De re folklòrica. La festa de Sant Joan en la paremiologia.
 1934, 16/6.
94. _____
Siluetes històriques. Sor Blanca Mascaró, per R.
 1934, 20/10.

95. _____
De re folklòrica. La pluja en la paremiologia.
 1935, 26/3.
96. _____
De re folklòrica. La paremiologia en la higiene.
 1935, 15/6.
97. _____
Siluetas del 9 de julio, por R.
 1935, 24/7.
98. _____
De re folklòrica. Consells sobre economia.
 1935, 26/10.
99. _____
De re folklòrica. Dites sobre la lluna.
 1935, 20/12.
100. _____
Menorquines ilustres. Don Juan Monjo y Pons.
 1936, 30/5, 30/6.
101. _____
De re folklòrica. Educació i bones costums, per J. R.
 1936, 30/6.
102. RUIZ PABLO, Angel.
Lo talaiot. (Poesía).
 1934, 16/6.
103. _____
La falconera. Sonet.
 1935, 24/7.
104. _____
Lo Sant Cristo de l'Hospital. Tradició menorquina. (Poesía).
 1935, 24/7.

S

105. SINTES SEGUI, Pedro.
Nomenclatura popular.
1934, 21/4.

T

106. TUDURI MOLL, Josep.
La fonteta. (Poesía).
1934, 17/3.

V

107. VERDAGUER, Jacint.
Balada de Mallorca.
1935, 16/2.
108. VIDAL /VILLALONGA/, Jaime.
Un episodio de la guerra de Sucesión.
1934, 18/8, 15/9, 20/10.
109. VILA /CAMPS/, Gabriel,
PIALI. (Nota núm. 3 del folleto titulado "Mossèn Bartolomé Ar-
guimbau", por el Dr. D. _____).
1934, 7/7.

X

X.

Vegi's: núm. 79.

ÍNDIX DE MATÈRIES

Obres Generals

Documentació

- Segle XVI: 33.
- " XVII: 92.
- " XVIII: 58.
- " XIX: 34, 58, 72, 92.

Bibliografia: 8, 16, 66.

Periòdics i Revistes.

Redacció "Full Menorquí": 82, 83, 84, 85, 86, 87.

Museus: 21.

Religió

Hagiologia: 12.

L'Església i el poder civil: 22.

Govern eclesiàstic: 13, 30.

Culte públic: 15.

Ordres i Congregacions religioses.

- Agustins: 1, 14.
- Carmelites: 8.
- Mercedaris: 11.

Ciències Socials

Gremis: 9

Situació econòmica a Menorca en el segle XVIII: 69.

Folklore.

- Cobles religioses: 24, 25, 26, 27, 28.
- Codolades: 29.
- Costums: 74, 75, 76, 77.
- Goigs: 48, 49, 50, 51.
- Refranys: 88, 89, 91, 93, 95, 96, 98, 99, 101.
- Rondalla: 73.

Filologia

Llengua: 63, 70, 78.

Lexicografia: 105.

Ciències Pures

Sismografia: 7.

Ciències Aplicades

Calçat: 53.

Agricultura:

Tabac: 37.

Ramaderia: 68.

Literatura

Prosa castellana: 18.

Poesia castellana: 17, 61.

Prosa catalana: 64.

Poesia catalana: 3, 6, 35, 38, 39, 40, 41, 47, 52, 54, 56, 59, 60, 80, 90, 102, 103, 104, 106, 107.

Geografia. Biografia. Història.

Geografia: 7, 31, 67.

Biografia:

Alenyar, Gabriel, 72.

Benejam, Joan. 44.

Brocardo Cardona, Joan. 8.

Claret Clarà, Antoni Maria. 12.

Mascaró, Blanca. 94.

Moll Casanovas, F. de B., 71.

Monjo Pons, Joan. 100.

Pialí. 109.

Pignatelli i Moncayo Fernández de Heredia. 12.

Quadrado, Lluís. 97.

Quadrado Netto, Josep M^a. 43, 81.

Ruiz i Pablo, Angel. 46.

Sintes, Joanot de. 97.

Velez, P. 2.

Història: 45.

Segle XIII: 32, 65.

" XIV: 19.

" XV: 20.

" XVI: 10, 36, 42, 55, 62, 79, 97.

" XVIII: 108.

Arqueologia. Antiguitats: 4, 5, 23, 57.

ÍNDEX

Introducció	5

ÍNDEX D'AUTORS:

A i B	11
C	13
D	14
E i F	15
G	16
H, J i L	18
M	19
N i O	20
P, Q i R	21
S, T i V	24
X	25

ÍNDEX DE MATÈRIES:

Obres generals, Religió i Ciències Socials	29
Filologia, Ciències Pures, Ciències Aplicades, Literatura, Geografia, Biografia i Història	30

